

Sivereğin Camiikebir mahallesinden Kirkorođlu Karabet namı diğeri Mühtedi Mustafanın ölüm cezasına çarpılması hakkında

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm: 27/XII/1932 - Sayı: 2288*)

No.

740

1930 senesi şubatı içinde Sivereğin Camiikebir mahallesinden Acemzade Hamit Efendinin hizmetçisi Yazo kızı, Viranşehir yolunda gitmekte iken, arkadaşı olup ağır hapis ile mahkûm olan Haydar ile beraber mezburenin önüne çıkarak cebren ırzına geçip kızlığını bozduktan sonra cürmü gizlemek ve delil ve emarelerini ortadan kaldırmak maksadile mezbureyi boğup öldürerek eşyasını dahi yakmış olan Kirkorođlu 1319 doğumlu Karabet namı diğeri Mühtedi Mustafanın ölüm cezasına çarpılmasına dair verilen hükmün, af veya tahvil veya tahfifini mucip bir hal görülemediğinden, infazına karar verilmiştir (*Cilt 10 - Sayfa 2 ve Cilt 11 - Sayfa 39, 51*).

24 kânunuevvel 1932

Etfal hastanesi için İstanbulda istimplâk edilen iki kıta arsa bedeli olarak tahakkuk etmiş olan borcun, mahsubu umumî kanunu ahkâmına tâbi olacağına dair

(*Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 11/I/1933 - Sayı : 2301*)

No.

741

1334 tarihinde İstanbuldaki Etfal hastanesi için istimplâk edilen iki kıta arsanın beher arşınına takdir edilen bir lira kıymeti, sahibi olan Yorgi Efendi az görerek kabul etmemiş ve bunun üzerine her iki arsanın bedeli olan 891 lira 84 kuruş, 24 şubat 1334 tarihli makbuz mukabilinde İstanbul defterdarlığı tarafından emaneten Osmanlı bankasına tevdi edilmiştir.

Mumaileyhin bilâhare mahkemeye müracaati üzerine sadır olan ilâm mucibince, Hazine, 743 arşın mürabbamındaki mezkûr arsaların, hakem heyetince beher arşın mürabbama takdir edilen on lira hesabı ile bedeli bulunan 7 430 liranın tesviyesine mahkûm olmuştur. Fakat icranın vaki olan talebine karşı defterdarlığın, 1513 numaralı kanun mucibince bu paranın verilmeyeceğini ve yalnız bankaya mevdu parayı alabileceklerini beyan etmesine mebni, mumaileyhin vekili Avukat İzzet Bey tarafından Meclisi Âliye verilen bir arzuhal ile şikâyette bulunulması üzerine meselenin mahiyeti, Arzuhal encümenince, Maliye vekâletinden sorulmuştur. Gelen cevapta, bu istimplâk meselesinin sakıt Hükûmet zamanında yapılmış olmasına göre mahkemenin mumaileyhe tesviyesine karar verdiği mebalîğden evvelce Osmanlı bankasına teslim edilmiş olan para çıktıktan sonra mütebakisini mahsubu umumî kanunu hükümlerine tâbi olması lâzımsızlığına işaret edilmiştir.

Bu vaziyet karşısında Arzuhal encümenince mesele hakkında bir kere de Adliye

encümeninin mütaleasını almağa lüzum görülmüştür.

Adliye encümeninin bu bapta ittihaz ettiği 2 - VII - 1932 tarihli kararda: (İstanbul defterdarlığının tesviyesine mahkûm olduğu mebalîğ 1930 tarihinde sudur etmiş bir ilâma müstenit olup iddia olunan alacağın mahiyeti itibarile bir kanunu mahsusa tâbi olması keyfiyeti muhakeme sırasında dermeyan edilecek bir defî olabilirse de bu cihetin hüküm sudurundan ve kanunî yollardan geçerek katileştikten sonra infazı istenildiği zaman reddi halinde nazarı dikkate alınmış olmasına ve esasen 1513 numaralı kanun hükmünün eski borçlar için 1930 senesi şubat nihayetine kadar tayin eylediği müddet zarfında istimlâk bedeline dair henüz bir hüküm sadır olmamış ve alacak tahakkuk etmenüş bulunmasına ve istimlâk bedeli hakkındaki talebin de ancak muhakeme neticesinde tahakkuk edebileceği cihetle muhakeme cereyan ederken müstedinin müracaatta bulunması mutasavver olmayacağına ve teşkilâtı esasiye kanununun 4 üncü maddesinin, bir mahkeme ilâmının infazı tehir edilmeyeceği hakkındaki sarîh hükmünün mahfuziyeti zarurî görünmesine binaen müstedinin katileşmiş bir ilâma müstenit matlubunun tesviyesi lâzımgeldiğine) işaret edilmesi üzerine Arzuhal encümeni dahi Adliye encümeninin bu mütaleasına iştirak ederek bu esas ve hüküm dairesinde karar ittihaz eylemiştir.

Meselenin tetkikinde, Adliye encümeninin mazbatasında serdedilen mülâhazata esas itibarile iştirak edilmiştir. Ancak katiyet kesbetmiş olan bir ilâm üzerine Hazine'nin tahakkuk etmiş olan bu borcunun, kanunî muamelesi 1334 tarihinde tekemmül etmiş bulunan bir istimlâkten mütevellit olmasına ve işin bu tarihten sonra geçirdiği safahat istimlâk bedeli üzerindeki bir ihtilâftan doğmuş bulunmasına nazaran, mahsubu umumî kanununun, Adliye encümeni mazbatasında teşrih edilen esbaptan dolayı, müracaat hakkındaki hükümlerinden maada umumî hükümlerine tâbi bulunması da lâzımdır. Esasen 1513 numaralı kanun (Millî Hükûmet bütçelerine müteallik borçları) ayrı hükümlere tâbi tutmuş olmak dolayısıyla bu bütçelerden gayri bütçeler ve muamelâtı naktiyesinden mütevellit borçların umumiyetle mahsubu umumî kanununun hükümlerine tâbi bulunması zaruridir.

Bundan başka Umumî heyetin 22-XII-1932 tarihli inikadında kabule iktiran eden « 2 haziran 1929 tarih ve 1513 numaralı kanuna müzeyyel kanun »un birinci maddesine ilâve edilen fıkrada Millî Hükûmet bütçelerine müteallik olduğu halde ilâma bağlanmış olan eşhas alacaklarının bile tesviyesinde tediye usullerine hâlel gelmemesi esasî münderiç bulunduğuna nazaran sakıt Hükûmet zamanında yapılan muameleden mütevellit ve ondan müntakil bir alacak hakkında dahi mahsubu umumî kanununun tediye usullerinin tatbik edilmesi tabiidir. Nitekim fındık tekâlifi harbiyesinden mütevellit diğer bir mesele için de Meclisi Âli aynı noktai nazarı izhar buyurmuştu.

Bu itibarla ilâma müsteniden tahakkuk etmiş olan bu borçun, mahsubu umumî kanununa tâbi diğer borçlar gibi, %2 faizli bono ile tesviyesi icap edeceğine karar verilmiştir (*Cilt 11 - Sayfa 6, 20, 50: 51 ve Cilt 12 - Sayfa 2, 18: 19*).